

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravilstvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. — kr.
za pol leta . . . 4 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika in ker se podá vredništvo k Janežičevi svečanosti, bo prišel prihodnji list še le v četrtek 17. t. m. s prilogo.

Zelena zastava

preroka Mohameda se je razvila; tako se poroča iz Carigrada. Midhat paša s svojimi reformami je prišel ob popularnost in vpliv, odkar se je Turkom na bojiščih na bolje obrnilo. Znano je, da so Turki le prisiljeno obljubovali, izpolniti narekovane reforme, v srcu jim je pa zmirom mrzelo, da bi bil krščen pes enak mozlemu.

Da Turki zmagajo, ni bilo družega pričakovati, nego da zavržejo vse te evropsko-krščanske predloge. Niso sicer še zmagali, a mislijo, da bodo; da so prodrli na srbska tla (morda le po kakem bojnem planu Černajeva) in da so z 22.000 mož 8000 Srbom stoječim pod Horvatovičem po petdnevem boji vzeli Knjaževac in potisnili jih nazaj, to jih je storilo zmage kar pijane, in že grozijo, ne le vničiti Srbijo, ampak, če je treba, boj napovedati celej Evropi. Penezev se ne manjka, saj jih daje Angleška, ljudi pa tudi ne; kajti pomisliti je treba, da je več ko sto milijonov Mohamedanov, ki se vsi vzdignejo, kedar je razpeta zelena zastava prerokova. Tako sta se združila angleški denar in turški fanatizem proti krščanstvu, najprvo proti jugoslovanskemu narodu. Privoščili bi mi Madjarom in dunajskim Turkom, da bi se ta azijska druhal, ki jim je tako na srce prirastla, čez meje vsula, ko bi njena pot ne peljala preko naših glav. Vedno

nove trume se valijo proti srbski meji, in že so Turki zdatno v večini. Poguma nam pa za to ni treba zgubiti. Črnogorci imajo vso Hercegovino v svojih rokah; Srbi se bodo branili, mislimo, do zadnje kaplje krvi; samo en hud vdarec, in turška moč se razdrobi, kakor zgodovina kaže, Sobieski je pobil 300.000, pa on jih ni imel čez 30.000 mož. Grof Zrinjski, Lavdon, princ Evgen so zmagovali nad njimi z malimi močmi; ravno tako Slovenci pod Ravbarjem in Turjačanom. Ko bi se posrečilo Srbom prijeti Turke tako srečno, kakor Nikoli Muktar pašo, pa bi bil konec njihove gloriije. Tako močno pa je sovraštvo naših dualistov zoper Slované, da veselja ploskajo, ko Turek južne Slované kolje, in ne slišijo joka toliko tisoč mučencev in prognancev, vdov in sirot. Ker pravični Bog še živi, ne bode tem ljudem vroče želje izpolnil, da bi Turek Jugoslovane zatrl in vničil; ne, to ne more biti, in tudi nikdar ne bo; naj se barbarska Turčija še toliko napenja, sodba čez njo je že izrečena pri Bogu in pri vseh pravičnih ljudeh; moralna sila, pravična ideja je na strani naših bratov; vse, kar pošteno misli, je na strani Srbov, in ta moč se ne bo dala ugonobiti; s Turkom pa vleče le brutalnost in krivica, lukavstvo in lopovstvo (nemškutarji in judi), ter samopridnost in zavist (Angleži in nekteri Nemci.) Ne pozabimo, da je vojska med severom in jugom v severo-amerikanski ljudovladi pet let trajala, da je bil sever že skoraj vničen, a moralna sila pravice, ker se je sever potegoval za svobodo zamorcev proti sužnjosti, ta sila mu je dala novih moči, da je slednjič premagal južne provincije. Vstrajnosti je treba, in tiste je dosti v slovanskem narodu, hvala Bogu. Upamo, da Srbi niso taki, kakor Dunajčani, ki so vsi

zmešani po mestu letali, ko se je leta 1866 izvedel nesrečni izid kraljevo-graške bitve, in ki so v cesarja silili, naj za Boga mir sklene, da ne bi Prusi začeli streljati v Dunajsko mesto. Kteri sami poguma nimajo, mislijo, da so tudi Srbi že vsi obupani zavoljo Knjaževca; mi pa mislimo, da bo še dolgo trpelo, in še mnogo turške krvi teklo, prej ko Srbi obupajo. Ob enem pa smo preverjeni, da drugi Slovani, osobito Rusi, ne bodo mirno gledali, kako se poslédni Srb zakolje od Turčina. Ni dvombe, da ruska diplomacija, ki ima tanka učesa in mnogo, mnogo izvrstnih ogleduhov in agentov, da ona vse vé in zna, kdo Turkom denar daje, kdo je kavkazke Mohamedance skušal podšuntati, itd. Ruska diplomacija vé, da bi bila turška zmaga na iztoku velik vdarec za njen vpliv, in za Rusijo sploh; zato smemo računati, da ruske vojne priprave niso izmišljene, in da bomo še velike dogodke v kratkem času doživeli. Naj Turčija le razpenja zeleno zastavo, in naj se jej pridružijo vsi njeni prijatelji v Pešti, na Dunaji in Londonu; Rusija bo pa razpela prapor slovanske svobode, in triumfovala nad vsemi našimi sovražniki.

Rokodelstvo v srednjem veku.

III.

Dasi je bila prodaja vnanjih izdelkov splošno prepovedana, bila je v nekterih krajih pa vendar le dovoljena; toda prodajalci so morali cehom, katerim je bilo to na škodo, plačevati nekako odškodovanje. Na ta način se je pričela colnina za brambo domačih izdelkov. Tudi so nektera mesta sklenila med seboj pogodbo, vsled ktere so rokodelci enega mesta izdelke svoje pod enakimi pogoji prodajali po vsih

Par dni iz življenja slovenskega vrednika.

(Humoreska, pa bolj za jok, ko za smeh.)

(Dalje.)

Ko pride domu, najde na mizi več pisem in dva listka. Prvi listek je od gospoda A, čegar članek ima priti na prvo mesto. Listek se glasi: „Danes Vam poslani članek prosim nazaj. Sem se premislil, ga bom vsega predelal in mu dal čisto drugo obliko.“

Drugi listek je od gospoda C, čegar članek je ostal za drugi pot; ta tirja odločno, da njegov članek jutri za gotovo pride in da se mu pošlje korektura na dom, ker bo nekaj premenil.

„Lepa reč“, godrnja vrednik, „prvega članek je stavljen, zavreči se ne dá, sicer ne bo list gotov; tudi bi se tiskarnica vpirala; drugzega pa ne morejo iz istih vzrokov več staviti. Sam ne vem, kako si bom pomagal iz te zadrege.“

V tem se loti pisem in jih odpira po vrsti.

Prvo prihaja od nepodpisanega „dobrovoljnega človeka“, in se glasi med drugim blizo tako-le: „Vaš list sicer ni slab, a bil bi lahko dosti boljši, če bi si za izgled vzel druge dobre časnike n. pr. (sledijo več imen časnikov raznih jezikov). Tudi je premalo izvirnega v njem, več reči berem prej že po drugih časnikih, tudi misli vvodnih člankov niso vselej izvirne. Da umrle razglašate, je že prav, s tem marsikomu vstrežete. Ali zakaj ste tako enostranski, da prinašate umrle samo Vašega mesta? Morali bi ozirati se na vso deželo, vsaj pa na vsa mesta. Dopisnikov imate premalo in ti vedno le iz svojih krajev dopisujejo. Tako n. pr. iz našega kraja še nisem bral nobenega dopisa —“

„Ej, piši ti“, renči vrednik nevoljen in vrže pismo v koš; „takih dobrih svetovalcev se ne manjka. Nazadnje bo še kdo zahteval, naj v vsakem listu naznanjamo, po koliko čepelj ali hrušek je za en krajcar, ali za koliko ste uri v Šiški in Tržiču narazen ali kje se najcenejše in najboljše klobase dobé.“

Stoj, vrednik, ne malaj si vraga na steno.

Kaj stoji v pismu, ki ga v jezi nad prejšnjim nagloma razviješ, da se kar čez pol pretrga? „Slavno vredništvo!“ tako se prične, kakor večidel vsako, ki ni osebno do vrednika. „V zadnjem Vašem listu priporočate trgovca I. z mešano robo. Ker vem, da bi ga ne priporočali, če bi ne bil pošten, in ker Vam zaupam, trgovec pa ni na drobno razložil, kaj ima na prodaj in po kaki ceni, zato Vas prosim, da Vi pozveste, kaj ima, in se prepričate, če je res toliko vredno, kolikor trgovec ceni, ter mi kar najprej mogoče, pišete, kaj naj bi vzel pri njem, kaj drugje. Vi poznate vse trgovce dobro, tedaj Vam to ne bo težko. Če mi to po volji opravite, se bom na Vaš list, ktereга zdaj tako berem, sam naročil, drugače pa ne.“

Še bolj neprijetno je tretje pismo, ki se glasi brez naslova: „Že pred tremi meseci sem poslal naznanilo (insert), da bi rad svoje posestvo prodal, in obljubil, da bom plačal, kolikor bo stalo. Naznanilo je bilo trikrat natisnjeno, pa kaj je pomagalo? Nič! Oglasilo se je sicer nekaj kupcev, pa so hoteli posestvo

dotičnih mestih. To je bil začetek poznejših kupčijskih pogodb. V nekaterih mestih so pa vendar več izdelali, kakor so doma potrebovali, in kupčija s takimi izdelki po vnanjih krajih vršila se je po nalašč v ta namen sklenjeni zvezi nekaterih mest, ktera zveza se je na Nemškem imenovala „Hansa.“ Prvo tako zvezo sklenili ste mesti Hamburg in Lübeck l. 1241, in kmalo je k tej zvezi pristopilo še 83 drugih mest, ki so imela založnice svoje v Londonu, Brugi, Bergenu in Novgorodu.

Naj pri tej priliki tudi omenimo, da rokodelstvo in umetnost v srednjem veku nista bila ločena in da njuna podlaga je bila znanstvena. V rokodelstvu, umetnosti in znanstvih podučevali so rokodelce s prva mnih in duhovniki, ki so v srednjem veku edini gojili te stroke in so po podučevanju svojem rokodelstvu in družinskim razmeram vdihnili pravega krščanskega duha, ki se je razodeval zlasti tudi v skrbi za bolne in reveže. Rokodelci so bili vsled tega za mnih in duhovniki najbolj izobraženi ljudje, še bolj izobraženi kakor plemstvo. Skoro vsak rokodelski pomočnik je znal brati in pisati, česar pa mnogi plemenitaši niso znali.

Videli smo tedaj, da se je rokodelstvo v srednjem veku jako povzdignilo in lepo se razcvetalo vsled colnine za brambo domačih izdelkov. Kaj tedaj mislijo nekateri ljudje, ki hočejo sedanje bolehalo obrtništvo in rokodelstvo pustiti brez pomoči?

Poglejmo pa zdaj nekoliko natančneje notranji obrtniški red cehovni, da bomo spregledali, kako so cehi dosegli svoj namen, da so namreč zmerom imeli pošteni zaslužek in izdelovali izvrstne reči.

Prvo vodilo ali načelo cehov je bilo zedinjavati med seboj pravne in vrle ljudi. Zavoljo tega se še za rokodelskega učenca ni nobeden sprejel, ako ni bil gledé osebe in rodu brez madeža. Ko so pozneje, ko so bili cehi že spačeni, delali na to da bi mojstrstvo postalo prednost posebnih mojstrskih družin, so preiskovanje „poštenega rodu“ mnogokrat zlorabili. Zaznamovali so s tem rod od prostih nemški jezik govorečih staršev. Pozneje so nastala prava preiskavanja prededov. Tudi so bili nekateri stroki obrtnije in posamni rokodelci za „nepoštene razglašeni“, kakor vrvopletci, ovčarji, konjederci, lovci itd.

Kdor se je z življenjem pravno onečastil, n. pr. ako se je pečal z nesramnimi ženskami ali tudi z „nepoštenimi ljudmi“ v smislu cehov,

skoro zastoj imeti. Zato Vam naznamim, da za inserat ne plačam nobenega solda. To se pravi ljudi odirati.“

„Dobro gre“, se posmehuje vrednik, „če so ta pisma, kar jih je še tu, vsa taka, kakor ta, kar sem jih dozdej bral, bolje, da jih neodprta vržem v koš. Toda vendar — berimo dalje.“

Četrto pismo je rekomandirano, tedaj gotovo kaj važnega v njem. Ko pretrga zavitek, vsuje se več pisem različne velikosti, na mizo. Prvo je pismo, ki se tako-le glasi: „Zlavno uradnistvo! U Wassem list je en nezramen Clovk Mene insultirov, de nesnam po zlowensk nasai bisat, ce dobim kaksen zlowensk pisem in reku, de sem Nemskutar. Prossim! Jest sim Supan ali Purgermaister, to mojo cast sal, sato pegeram, de v ta prvi Nummer preklicete, ce ne grem tozit. Jest sim v solo hodu, le poglejte moje zeigneze, k jih zraven perlozim, v kterih sem imu v slowenish smerej zehr gutt. Jest ze wem, kdo je tist Smarkovc, k ces Mene sabavla. Zeigneze pa poslite Men nasai, pa ni treba nic plazat, bom se Sam.“

je sam postal nepošten in kaznovan celó z izobčenjem.

Za obrtnoznansko vrlost ali sposobnost se je skrbelo s posilno poskušnjo, ki je trajala od štirinajst ur do treh mesecev in je sledilo podučevanju. Poduk pa je trajal od 2 do 4 let in se končal s skušnjo. Rokodelski učenec se je pravilno pri nazočnosti društvenikov sprejel in tako tudi pozneje potrdil. Pomagač je pozneje moral popotovati, da se je v rokodelstvu še v drugih krajih izuril.

Drugo vodilo je bilo, naj bi se konkurenca ali tekmovalstvo v pravi meri omejilo, iz česar je sicer pozneje nastalo nekako samotrštvo. Iz tega namena so število, koliko je smel posamni mojster imeti pomagačev in učencev, cehi določevali, da bi rokodelstvo ne „znorelo“. V mnogih mestih je bilo tudi število mojstrov določeno. Take cehe so imenovali „polne“. Tako je nastalo samotrštvo (monopol) družine, ker so namreč imeli mojstrski sinovi prednost in samotrštvo kraja, ker je bilo namreč rokodelstvo navezano na gotovo zemljišče in tedaj nastala rečna ali realna pravica.

Vsaka delavnica je bila podobna veči družini, ker so pomagači in učenci pri mojstru stanovali in pri njem hrano imeli držeč se hišnega reda, kateri sicer za pomagače ni bil tako strog. Da bi med mojstri cehov ne nastalo škodljivo tekmovalstvo in da bi premožniši mojstri ne zatirali revniših, tedaj iz samo družinskih namenov ni bilo samo vsim mojstrom enako število pomočnikov odločeno, ampak bilo je še marsikaj družega zapovedanega, kar se dandanes kot nove iznajdba deloma hvali: ali so cehi nakupili surovine ali ud cehov, ki si je nakupil več surovega blaga, ga je moral drugemu odstopiti za enako plačilo. Tudi so cehi kupovali draga orodja, ktera so potem posojevali posamnim mojstrom. To je bil začetek prodajalnih društev in poddruštev.

Jugoslovansko bojišče.

Težko je človeku o čem drugem misliti ali pisati, ko o jugoslovanskem boji. Poglejmo vendar enkrat, kako se mi Slovenci nasproti boju obnašamo. Sočutja, da, sočutja se pač ne manjka; toda v stvarnej, dejanskej pomoči so nas razun Poljakov vsi slovanski narodi prekosili. Čehi so osnovali nekako podružnico podpornega društva srbskega, ker spoznajo važnost sedanjega boja, ter pošiljajo zdravnike in mnogo za ranjence

„Izvrstno, izvrstno“, se smeja vrednik ziblje po stolu. „Ta mož slov pri nemškutarjih za „intelligent und einflussreich“, ker vselej nemškutarske poslance voli in mu je okrajni glavar bog. No, le čakaj, tebi jo bom pa že zasolil.“

Na to vzame peró, obkroži dopis ž njim in zapiše ob robu: „naj se stavi natanko po rokopisu“. Priloge, t. j. spričevala itd. zavije, zapečati in pošlje na pošto — neplačano, kakor je župan zahteval; pismo pa dene na stran za list.

V petem pismu zahteva nekdo, naj se v listnici vredništva potrdi, „de jest nisem pisutistga Dopisa iz L., k je toko šimfov nažga Predstojnika, visokga gaspuda, k so cesarske czasti vredni.“

„Revež ti“, si misli vrednik, „kaj boš ti pisal! K večemu kak jedilni list v gostilnici, ne pa za časnike kaj.“

To pismo gre za drugimi v koš. Nekoliko bolje volje pregleda napise drugih pisem. Že po napisih spozna, da so od znanih dopisnikov.

potrebnih in koristnih reči. Znano je, da se na Ruskem po cerkvah, krčmah in čajarnicah nabira; da vse daje, ne izvzemši najrevnejših delavcev. Bogatini pa so nekteri dali polovico svojega premoženja. Carinja sama se je postavila na čelo sanitetnega odbora za podporo srbskih ranjencev. In pogledimo žrtvoljubnost srbskega naroda samega. Vse so dali, kar so imeli, in to z veseljem. Ko knez nikjer ni mogel posojila dobiti, rekel je: „kaj zdaj?“ Srbi pa so rekli: „saj imamo še nekaj“, in so z radostjo dali zadnje prihranjene novce brez obresti na posodo. Matere ne jočejo nad odhajajočimi sinovi, ampak jim kličejo: „ne zaboravi (ne pozabi), da je Turek tvoga deda ubil, osveti ga (maščuj ga)!“

Poglavitni dogodek na bojišču je ta, da Lešjanin je Turkom prepustil mesti Negotin in Zajčar. Turški višji poveljnik Abdul Kerim paša hoče Aleksinac in Deligrad pustiti na strani in jo naravnost mahnuti nad Belgrad. General Černajev, čigar armada je še cela, in kterege je knez imenoval za višjega poveljnika, se je zedinil s četo Horvatičev in se je s svojo vojno tako nastavil, da bode zamogel braniti sotesko banjansko in vse važneje višave v okolici.

Neko sporočilo iz Belgrada pravi, da so Turki pri Zajčaru od Srbov obdani. Ako se to potrdi, utegne ves boj dobiti novo lice.

Čolak Antič je prijel Derviša pašo pri Sjenici in po tridnevni bitvi razpodil oddelek vojne turške, in jej vzel mnogo orožja in streljiva. Tudi je vjel mnogo vojakov. Privatni telegram „Vaterlanda“ pa naznanja, da Derviš paša je predrl vojno Čolak Antičev in jo porinil nazaj ter vpepelil vse od Turkov vzete vasi. Zguba pa je bila na obeh straneh velika.

General Zach je ranjen došel v Belgrad. Pravijo, da mu bo treba ranjeno nogo odžagati.

Bogatin Kladov na lastne stroške nabira četo konjikov, ki je včeraj odšla na bojišče.

Kneginja Natalija pa snuje legijo tujih prostovoljcev.

Vstaški vodja Despotovič je vzel 50 turških vasi. Več rumunskih zdravnikov in ruskih časnikov je došlo v Belgrad.

Muktar paša še vedno v Trebinju čaka, da bi ga Derviš paša rešil iz rok Črnogorcev. Muktar paša je v silni zadregi in trpi toliko pomanjkanje, da vojaki njegovi dobivajo le pol

Odpre in prebere jih, tu in tam le kak stavek drugače zasuka, kako ostro besedo zmeni s pohlevnejšo, da bi državnega pravdnika ne zbodla, in jih dene na mesto, kamor gredo dopisi za list. Veliko jih je, morda celó preveč, nekaj jih bo moralo ostati za drugi pot.

Še dve pismi ste neodprti, pisava na zavitkih vredniku ni znana. Pismi ste precéj debeli, eno je celó z dvema markama zavarovano in napis nemški. To pismo pride prvo na vrsto. V njem so tri pôle tesno popisane. Pridjano nemško pismo se glasi (v slovenskih besedah): „Gospod vrednik! V nemčurskem listu (tu stoji ime) sem bil jaz neusmiljeno zgrabljen in na časti žaljen, ker sem narodnjak, družega vzroka za to nimajo. Slovenskih časnikov dolžnost je, da branijo narodnjake sovražnih napadov. Čudim se, da Vi tega gledé mene že niste sami od sebe storili. Vendar Vas izgovarjam s tem, da Vam morda razmere pri nas niso natanko znane. Zato Vam pošljem tu natančno poročilo o oni dogodbi. Pisano je sicer nemški, a to nič ne dé, saj znate tako dobro ali morda še bolje nemški ko jaz. Po-

porcijona navadno vojaku odmenjenega živeža. Prebivalstvo turško v Trebinju je vse poparjeno.

V Bosni je neki Štefan Grabovac nabiral kristijane katoliške in razkolniške, da bi vstopili v turško vojsko. Res je bil pridobil že nekaj ljudi, ko pride katoliški škof Kraljevič in katoliškim prebivalcem zažuga, da jih bode izobčil iz cerkve katoliške, če se bodo bojevali za Turke. Konzuli v Mostaru so bili vsled tega vsi preplašeni, ker so se bali, da se bodo Turki maščevali in poklali kristijane. Opominovanje škofovo ni bilo zastoj, ker noben katoličan ni vstopil v turško vojno. V srednjem veku je cerkev najhujše kazni odločila za tiste, ki bi podpirali glavnega sovražnika vere kristijanske — Turka. Škof bosenski je tedaj storil, kar so velevala starodavne postave cerkvene. Turki v Mostaru so nad škofom vsi razsrjeni in žugajo, da bodo pokončili vse kristijane, kadar jim njihova vojna pride na pomoč.

Iz Zagreba se poroča, da so Turki 7. t. m. pri Čarkovcu podili četo vstajnikov čez mejo avstrijsko in oropali ter požgali avstrijsko vas Staroselo. Kompanija vojakov naših je predrzneže zapodila nazaj; prebivalci so bili s svojim premoženjem pobegnili v Topovsko. Turki so že tolikokrat prestopili mejo našo in razsajali nad podložniki avstrijskimi, da se vsem zdi jako čudno, da vlada naša kaj takega trpi! Zakaj — ?!

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. avgusta.

Avstrijske dežele.

Dunajski listi pisarijo o posredovanju za sklenitev miru. Pa Srbska doslej še ni prosila pomirja in se nikamor ni obrnila za posredovanje. Černajeva armada je še cela in 56.000 mož še ni bilo v boju.

Ogerski ministerski predsednik Tisza je bil te dni na Dunaju, da je cesarju poročal o vladinih zadevah.

Vnanje države.

Rumunsko ministerstvo naznanja, da boče ostati čisto neutralno. Rumunci bodo svojo kratkovidno in malosrčno politiko še obžalovali, pristavlja „Reform“.

Turški sultan je telesno toliko neki okrevljal, da se za kratek čas vozi po morji in da o petkih hodi v mošejo k molitvi. Na duhu pa je še vedno bolan in za vladanje čisto ne slovenite si ga tedaj, a natančno, nič izpustiti! Porok za resnico sem jaz, a mojega imena ne tiskajte, tudi nikomur ne povejte, kdo Vam je to poslal, ampak pokončajte rokopis, ko bo prestavljen. Če bo vse to natanko popisano v Vašem listu, potem mi pošljite list, plačal ga bom že o priliki.“

Vrednik vzame v roko popisane tri pôle in po površnem pregledu, kliče pri tem svoj spomin na pomoč, se spomni, da tega moža, ki je v nekem kraju krčmar, je nekdo v nemčurškem listu „razžalil“, rekoč, da se mu je vino pri njem prekislo zdelo. V onih treh pôlah popisuje krčmar (ali marveč kak uradni pisar, katerega si je bil najel) vse obširno, kje kupuje vino, ktere „imenitne“ osebe so ga že pri njem pile, a ne zabavljale, kdo ga od njega jemlje itd., tedaj ne more biti prekislo, kakor nesramnež v nemčurškem listu trdi. Pridjanih je nekaj besedi ljudem istega kraja, ki so tako razžaljive, da bi bil vsak človek, ki bi jih izustil, brž zaprt. — V koš gre pismo in priloge. (Dalje sledi.)

zmožen. Neobhodno potrebno tedaj je, da se vladi odpové. A po turških postavah to ne gre; tudi se veljaki bojé, da Murad utegne sčasoma zopet ozdraveti in nazaj zahtevati pravico svojo do vlade. Najbrže si bodo tedaj po turško pomagali iz zadrege; sultana bodo odstavili, ob enem pa skrbeli za to, da ga bodo spravili v muhamedanski raj, kakor sprednika njegovega, ki si je s škarjami žile porezal.

V Rimu se že zdaj delajo velikanske priprave za razstavo v Vatikanu, ki se bode v spomin 50letnice škofovanja Pija IX. vršila od 21. maja do 30. junija l. 1877. Razstava bo imela dva oddelka; v enem bodo vse za službo cerkveno potrebne, v enem pa vse druge od katoliških mojstrov izdelane reči. — Kardinal Antoneli hudo trpi za protinom; vendar pa opravlja svojo službo in redno zahaja k sv. očetu, kadar mu bolezen njegova dopušča vstati. — Med tem ko radikalci vse kriplje napenjajo, da bi kraljestvo italijansko prestrojili v republiko, minister Nicotera nima važnejših opravil, kakor prepovedovati — cerkvene procesije. Zapovedal je okrajnim glavarjem, da nobenega cerkvenega spreveda ne smejo dovoliti; to zamore storiti le vlada, če se ji 15 dni prej naznani.

Izvirni dopisi.

Iz Logateca, 9. avg. Pretekli torek smo imeli požar, ki ga ni kmalu kdo enacega videl. V pol ure je bilo čez sto poslopij ob enem v najhujšem plamenu. Znano je, da je Logatec zelo raztresen, hiše stojé posamezno ali po več skupaj eno uro daleč ob cesti. Nihče bi ne verjel, da morejo vasi in poslopja, ki so po pol ure narazen, skoraj v enem hipu tako goreti. Ogenj se je vnel zjutraj okoli devete ure v vasi Čevce po nepredvidnosti neke kmetice, ki je svojim otrokom zajutrek cmarila. Iz ognjišča je planil ogenj pod streho v seno in je v nekoliko minutah vpepelil do malega celo vas. Burja je pihala in ogenj nagloma zanesla v bližnjo vas Brod, kjer je zopet skoraj čisto vse pogorelo. Odtod pa je ogenj eno celo vas izpustivši preskočil četrto ure daleč v Cerkovsko vas, hipoma švignil po strehah in zopet neznano nesrečo napravil. Na vseh kozolcih in hlevih je bilo seno natlačeno, kar je ogenj še bolj netilo in mu razen sape tako velikansko moč in naglost dajalo. Na vseh krajih je gorelo tako naenkrat in s plamenom, da niso ljudje mogli skoraj ničesar rešiti, eni celó denarjev ne. Veliko jih je bilo na polji in na senoženjih, ki so domú pridši na mestu svojih prejšnjih stanovanjšč našli zakajene razvaline. Vrišenje ognja, pokanje streh, vpitje in letanje ljudi, jok otročičev in vmes tulenje in cvilenje živali, ki so komaj iz hlevov izgnane že zopet nazaj drville itd., vse to je bilo tako grozno, da se ne dá popisati. Ko bi se bil ogenj vnel po noči in se s tako hitrostjo širil ter sem in tje skakal, veliko ljudi in živali bi bilo pogorelo.

Škoda je neizrekljiva in se ceni nad 200 tisuč gold. Pogorelo je nad 80 hiš in ravno toliko družih poslopij, velikanske zaloge sena in družih reči, nekoliko goved in prešičev, 3 cerkve, med temi je ena popolnoma z zvonovi vred pokončana, druga skoraj enako, pri farni cerkvi je le zvonikova streha pogorela, pa k sreči ne padla na nobeno streho, ampak na prazna tla.

Pomoč je prišla od več strani, toda pri takem ognji ni mogla veliko opraviti. Ljubljanska požarna straža, ki je bila telegrafično poklicana, se je vrlo obnašala. Le škoda, da

so napósled neki prepiri nastali, kar pri tacihi prilikah ne gre. Izvrstna pomoč so bili tudi Vrhničani, Planinci, Hotenci itd. Vseskupno prizadevanje je storilo, da je bil ogenj za farno cerkvijo, ki je bila na treh stranéh od gorečih hiš obdana, ustavljen in tako še veliko večja nesreča zabranjena. Mnogo pogorelcev je bilo zavarovanih, a ostali, zlasti nekteri bajtarji, so grozni siromaki. Okoli sto družin ne ve, kam pod streho, in pod milim nebom prebivajo. Zraven tega so jim tatinski plašarji, ki se jih celó pri tacihi nesrečah ne manjka, veliko otetih stvari pokradli in odnesli. Ako bi se kdo usmilil nesrečnih pogorelcev s kakim milodarom, naj ga pošlje vredništvu kakega slovenskega časnika ali na g. župnika v Logatec.*)

S Pobrežja pri Kulpi, 5. avg.

Že mesec dni nas tare strašna vročina, da se tice skrivajo in da kar zijajo po svojih zatrepjih. Dan za dnevom se človek kar koplje v lastnem potu, to je dobro, da naš svet nima debeluhov. Marsikdo se je bal in se še bojimo hude ure, ledene nesreče. Pa naša bojazen doslé ni bila prazna: 3. dan avgusta meseca opoldne se je strašno začelo temniti nebo nad prvimi koprivniškimi gorskimi grebeni z naše strani, zamolklo je zdaj pa zdaj zagodrnjalo, bliže in bliže vleklo se — in ob eni popoldne je oblak priplul nad nas. Vsula se je drobna toča med dežjem in padala je blizó 20 minut. Po vinogradih, kjer je pomladi neusmiljena slana palila po vznožjih, vzel je nesrečni poletni led četrtno že precéj debelega grozdja. „Res je, da nesreča nikoli ne praznuje“, — toži naš ljud. Koruzo imamo jako lepo, toča jo je polasala, da se nekoliko pozná perju. Pšenica je letos presneto slaba, močno je snetjiva, kar črnikasta je bila o žetvi. Ajda je precéj lepo prigledala iz zemlje, proso je dosti lepo. Sadja ni skoro nič, le tepke se nam nekoliko obetajo, pa kostanja ne bode malo, da bodemo jeseni pečenega hrustali in z moštom zalivali. — 20. dan julija meseca je tudi nas potres vznemiril takoj po polnoči, precéj smo se zibali. — Troje otrok je v kratkem zbolelo za kozami, pa boje ni nič nevarnega. — Toliko danes, o priliki zopet kaj, ako bi bilo ugodno „Slovincu“**).

Z goriških hribov, 8. avgusta.

Danes nimam o letini nič kaj prav veselega poročati. Dežja tukaj zelo potrebujemo in ako v kratkem ne bo deževalo, bo velika suša nastala, koja bi nam upanje v srednji letini uničila.

Žetev je bila srednja, deloma slaba, košnja srednje dobra, pa vsa se je zakasnilo vsled velikega pomladanskega deževja, za več tednov, jesenski pridelki kažejo srednje dobro, Bog daj le v kratkem dežja. Sploh po naših hribihi se ni prav dobre letine nadejati.

Po Goriškem ni še veliko slišati o volitvah za deželni zbor, ki bodo jeseni tega leta; o koj bi morali naši časniki začeti že kaj razpravljati in ljudstvo vnemati, pa do tega se še prav male bere.

Naše ljudstvo je govorjenje o mobiliziranji vojne nekoliko osupnilo, še več pa to, da so bili vsi župani v Gorico poklicani, da jim okrajni glavar razjasni poslano o mobiliziranji vojne. Kakor je slišati, bo v kratkem vojna sklicana, pa za trdno ni še pričakovati.

O cerkvenem petji moram iz naših hribov še precej vesele novice poročati; petje se je v teh par letih zelo poboljšalo in marsikje je slišati že lepo vbrano petje. Le tako naprej,

*) Mi smo pripravljene sprejemati taka darila ter pošiljati jih naglo na mesto. Vred.

**) Prosimo! Vred.

vrli pevci, počasi se bo že tudi o tej zadevi napredek razvidel. Res je, da se še tu pa tam nahaja slabo petje, pa to čedalje vedneje postaja; počasi se bo tudi to zboljšalo. *)

Iz Reke, 9. avg. (Bagno publico.) Kakor vam je znano morebiti, imamo tu pri nas silno vročino, katero še nestrpljivejši dela neprestano lepo vreme. 35° toplote je pri nas skoro navadno. Uvideti morete torej, koliko človek hrepeni, da skončavši svoj posel dospeje v vodo, ktera mu opere obilni pot in prah s telesa, da okrepčan izide zopet na delo. A, čudno se vam bo zdelo, da v primorskem mestu vendar do sedaj nikamor nisi mogel iti se kopat, ako nisi prav drago plačal. Napravili so s početkom maja na morju kopališče: „igea marina“; a tu so cene previsoke, da bi si človek, ki ima mošnje prazno ali le plitvo polno, mogel svojemu zdravju na korist omisliti kakovo kopelj. Cene so namreč 50 in 25 kr. O še dražjem kopališču „bagno russo“ še ne govorim ne. Prehvaliti torej ne morem našega mesta očetov, da so napravili — se ve da že malo pozno — lepo kopališče „bagno publico.“ To je ukusno napravljen, dosta velik basén, z oddelkom za otroke, kterege obdajate na dveh straneh zelo primerni podstrešji za obleko. Kadar solnce pripeka, pregrne se ves basén z veliko ruho, da ne pekó solnčni žarki kopajočih se. In uredil je dobro naš slavní magistrat svoje kopališče. Jeden dan je odločen za moške, drugi za ženske, vendar imajo vsak dan tudi nekaj ur jedni in drugi. Zastave z daleka povedó že, kdaj ti je dovoljen vstop. Rudeča je namenjena možkim, ako je rudeče-bela smejo se kopati možki bolniki; zelena vabi ženske, zeleno-bela kliče zopet v morje bolnice ženske. Kdor torej svojih ljubih Slovenov pride k nam na Reko, vedel se bo — vsaj nekoliko — ravnati ter naj obišče za malo novcev — 6 celih krajcarjev — to občekoristno kopelj. — r.

Domače novice.

V Ljubljani, 12. avgusta.

(Zastava društva dosluženi vojakov) bo jutri v nedeljo 13. t. m. blagoslovljena v Ljubljani na sejmskem trgu. Kuma (botra) jej bo presvitla cesarica, zastopana po gospej soprogi gm. Pirkarja. Slovesnosti se bo vdeležilo boje več meščanskih straž, tako iz Krškega, Kostanjevice in od drugod.

(Koncert), ki so ga napravili v četrtek g. Gerbic in Nolli in gospa Gerbiceva v ljubljanskem gledišči, je bil krasen. Gospa Gerbiceva, jako simpatična prikazen na odru, je izurjena pevka, njen glas prijeten in jako gibčen; poje s popolnim občutkom. Gosp. Gerbec je tenor z močnim in jasnim glasom, ki se ušesam dobro prilega, gospod Nolli nam je že znan. — Kar se tiče programa, je bil vse skozi tako izpeljan, da ploskanja ni bilo konca ne kraja; posebno točno so tekale arije iz oper; gosp. Gerbec je pel tudi znano „Luna sije“, pa kakol Mislimo, da je tako nismo še slišali. Škoda pri vsem tem, da je bilo število poslušalcev le pičlo; pa še ti so bili le iz narodnih krogov, nemčur ne gre blizo, če se ne časti Bismark ali Mohamed.

(Svečanost na Bledu), katero so v četrtek 10. t. m. zvečer napravili nadvojvodu Ludviku Viktorju na čast, bila je jako krasna. Iz okolice blejske se je bilo ta dan na jezeru zbralo vse, kar je le moglo z doma, iz Ljubljane pa se je bilo pripeljalo kakih 200 ljudi, katerih bi se

bilo pa na pot podalo še veliko več, da bi se bila svečanost prej razglasila po listih, in da bi bilo vodstvo železnično naznanilo znižanje vozne cene, ki je ta dan v III. redu iz Ljubljane do Lesca sem in tje znašala 1 gld. 20 kr. Popoldne je prišle goste razveseljevala vojaška godba, ktera je bila nalašč za to priliko poklicana iz Ljubljane, na večer pa je bilo jezero sijajno razsvitljeno. Na obrežju in po jezeru bilo je na tisoč in tisoč lučic, na otoku, na Gradu, pri gostilni Malnerjevi in Petranovi, pri toplicah in vili Pongratzovi pa so zažigali bengalični ogenj, ki je razsvitljavo primerno povzdigoval. Tudi brezštevilni raketeljni so švigali po zraku na hribih goreli so kresovi, na holmcu zraven grada pa so pokali možnarji, katerih gromenje je veličastno odmevalo od sosednih gričev. Brezštevilne ladije, vse razsvitljene in napolnjene z ljudmi, so se zibale po nenavadno mirnem in tihem jezeru in spremljale vojaško godbo, ki se je okoli 8. ure peljala na Mlino, k vili Šantelnovi, v kateri je nadvojvoda stanoval in za izvrstno svojo godbo pri pričujočih zbudila veliko navdušenost. Zlasti je bila cesarska pesem in slovanski podpouri sprejet z gromovitimi Živio-klici. Okoli 9. ure vrnilo so se ladije z godbo proti gostilni Malnerjevi, kjer je bil potem ples, kterege si je ogledal navojvoda. Občinstvo je bilo z vso svečanostjo in tudi razsvitljavo jako zadovoljno, zlasti se je odlikovalo ladijske Pongracovo, katero je lučic vse mrgolelo. Nadvojvoda se je imel včeraj iz Bleda vrniti na Dunaj.

(Čudno!) Banka „Slavija“ je 10. t. m. oddala telegram v Bled. A telegrafski uradnik, trd Nemec, je rekel, da nobene take postaje ni, ter depeše ni hotel vzeti. Na to se je podal glavni predstojnik sam na brzojavni urad, in njemu se je posrečilo, nemškemu uradnikom dopovedati, da Bled je toliko ko „Veldes“.

(Glasovitega Mačka,) ki je pred tednom dni iz Grada ušel, že imajo. Vjela sta ga dva žandarja ob Savi. Pri skoku iz višave se je zelo pobil, zato ni mogel dolgo skrivati se, uiti naglo teči.

Razne reči.

— Zlata poroka. Na Bledu obhajala se je 10. t. m. razun slovesnosti napravljene nadvojvodu Ludoviku Viktorju še neka posebna jako redka svečanost; cerkovnik (mežnar) Marijine cerkve na otoku, A. Mandelc, je s svojo soprogo ta dan obhajal svojo zlato poroko. Razun družine domače, sinov in hčer, bratov in sester pa vnukov in prevnučkov, katerih obojih skupaj je 46, vdeležil se je cerkvene slovesnosti, ki se je s svatovščino vred vršila na otoku, tudi nadvojvoda Ludevik Viktor. Še jako krepka pedesetnjakinja imela je na glavi ravno tisto (nekdaj narodno) avbo, v kateri je bila pred 50 leti pri poroki, in se je morala v njej z možem vred predstaviti tudi gospodu nadvojvodu, ki ju je bogato obdaril. Tudi grajska gospa Ruartova in mnogo druge gospode se je vdeležilo te nenavadne slovesnosti.

— Požar. V Hruševci, majhni vasi blizu Štanjela na Goriškem, je 8. t. m. pogorelo nekemu posestniku poslopje z živino vred. Ogenj je bil ljudi tako prehitel, da ga niso mogli pogasiti, pa tudi živine ne rešiti. Škoda ceni gospodar sam na 1200 gld. Zavarovan je bil sicer za 1100 gld., a ko je petletni obrok potekel, je zamudil ponoviti zavarovalnino in ne bo dobil zdaj nič. Iz tega sledi, da treba pri plačevanju zavarovalnine biti točnemu, kakor pri vsaki reči. — Vnelo se je menda po ne-
previdnem prenašanji žrjavice.

— Nenadoma umrl je neki čednik in star šnopslar v Lescah zvečer 10. t. m. Ta dan je namreč dobil nekaj svojega plačila in je v neki krčmi ondotnega kraja ubogi revež šnopsljal. Čez nekaj časa je šel iz hiše in se je mrtev zgrudil na tla. Zarad uradne komisije so ga morali pustiti tam, kjer je umrl. Brleča lučica pa, ki so jo pri mrtvem prižgali, je z Bleda se vračujočim ljudem kazala, kje leži truplo nesrečnega, ki ga je žganje nena-
doma spravilo na uni svet.

— Glavo odrezala sta 9. t. m. dva potepuha natakariči v gostilnici „zum See“ v Mariboru, ko je iz kleti po stopnjicah pivo nesla. Vzela sta jej 30 gold. in odbežala. V Orešju so nju brž prijeli v neki krčmi. Eden je imel še krvave hlače.

— Tatovsko druhal so pri nekem mladem človeku v Cenu pri Ljutomeru zasačili. V 4 tednih so bili vlomili v 7 hiš!

— Učiteljsko društvo za slovenski štajer ima 16. avgusta zvečer ob 8. uri v ptujski čitalnični dvorani občini zbor. Razen vseh slovenskih učiteljev vabijo se k zboru, zlasti k skupni večerji in k zabavi po zboru vsi šolski prijatelji in slovenski domoljubi, posebno pa še p. n. udje ptujske čitalnice. Odbor.

— Učiteljsko zborovanje v Ptuj. Od 16.—18. avgusta bodo imeli učitelji petih okrajev (ptujskega, rogaškega, ormuškega, ljutomerskega in gor. radgonskega okraja) uradno skupščino v Ptuj, ki ima na dnevnem redu 20 vprašanj.

Umrli so:

9. in 10. avgusta. Frančiška Košir, pismo-noševa hči, 5 1/2 l., za vnetjem vratu. Marija Benda, krojača vdova, 70 1/4 l., za oslabenjem. Antonija Jančar, krojača otrok, 2 m., za shujšanjem. Ana Eigner, panor. lastn. otrok, 3 1/2 m., za shujšanjem.

Eksekutivne dražbe.

13. avgusta. 2. M. Juvančič-evo (1900 gl.) v Litiji. — 1. Matej Mencinger-jevo iz Bitenja (6846 gl.) v Radoljci.

15. avgusta. 2. Marije in Tone Prhaj eve iz Ribnice (1012 gl.) v Ribnici.

16. avgusta. 3. Jože Šeme-jevo iz Iga (1129 gl.) v Ljubljani. — 3. Jan Govednik-ovo iz Dragomelje (2740 gl.) v Metliki. — 3. Fr. Dolenc-evo iz Dolenje (9723 gl.) na Vrhniki. — 2. Barbare Juvančič eve zapuščine (300 gl.) v Senožečah. — 2. Jože pl. Pilpah ovo iz Kanderš (7740 gl.) v Litiji. — 1. Jan. Remšgar-jevo iz Nadgorice (3235 gl.) v Ljubljani. — 1. Fr. Švigelj-jevo iz Jezera (1670 gl.) v Logatcu.

17. avgusta. 3. Tone Žnidaršič-evo iz Ceste (3410 gl.) v Laščah.

18. avgusta. 2. Tone Martinčič-evo iz Buške (150 gl.) v Krškem. — 1. Jak. Klemenčič-evo iz Sela (230 gl.) v Metliki. — 1. Tone Grbc-evo iz Vrbice (700 gl.) v Bistrici.

Štajarske.

14. avg. Jož. Jesenik v Dobjem (2830 gl.) — Fr. Majhen v Benskem vrhu (5542 gl.). — Jož. Kranjec v Skorišnjaku (2150 gl.).

16. avg. Mart. Svetej v Loki (2020 gl.). — Matija Dobaja v Sovjaku (1800 gl.).

18. avg. Martin Perc v Olimji (1060 gl.). — Matija Kolar v Gorici (975 gl.). — Ana Bela pri sv. Lenartu (1778 gl.). — Marija Kosar pri sv. Lenartu (500 gl.). — Anton Gajšek v Vodrišjivasi (3460 gl.). — Anton Kovačič v Skrbelah (550 gl.).

19. avg. Ant. Plohl v Samušanih (575 gl.). — Jož. Erjavec v Gomilah (6200 gl.). — Janez Zadrave v Vrbovcih (4487 gl.).

Telegrafne denarne cene 11. avgusta.

Papirna renta 66.40 — Srebrna renta 70.10 — 1860letno državno posojilo 111.— — Bankine akcije 852 — Kreditne akcije 144.— — London 123.90 — Srebro 103.20 — Ces. kr. cekini 5.92 — 20frankov 9.85.

*) Obljuba nam draga.

Vred.